

III Mured, rõõmud ja koostöövaim.

1945. a aasta suvi oli Narvas kuum ja tolmune, kuid apteegi jahedate müüride vahel valitses rahu. Mina seisin oma riivil ja jälgisin päevast päeva, kuidas uus elu meie ümber tasapisi kuju võttis. Me olime kolinud uutesse ruumidesse ning iga nädalaga ilmus meie kõrvale midagi uut. Riulitele tõsteti kõrged štaanglaasid, portselanist salvinõud ja pruunid rohupudelid. Leti taga helkisid kaalud ja kaaluvihid, klaaskolvid ning mõõtesilindrid.

1945. a suve lõpp saabus siiski liiga kiiresti. Õhk muutus jahedamaks ning hommikuti roomas udu üle tühjade tänavate ning septembri keskel saabus uus sanitar Jevdokia Rak. Tema tulek oli nagu soe leek sügisesse päeva. Ta astus sisse kiirel sammul, põsed külmast õhetamas ja silmad uudishimust säramas. Tundus, et ta tõi endaga kaasa valgust, mida sügisene Narva nii väga vajab.

Juba enne päikesetõusu kuulsin ma, kuidas lukk keeras ja raske uks vaikselt avanes. Ta küttis ahju, pühkis põrandaid, pesi klaase ning sättis kõik korda enne, kui teised saabusid. Mina kuulsin, kuidas Salme on kellelegi rääkinud, et selliseid töötajaid, kes oma töösse sellise pühendumusega suhtusid, on vähe. Ükski apteegi töötajatest ei kuulnud tema suust kunagi nurinat tööülesannete täitmisel. Sarnase iseloomuga töötaja aitas rasketel aegadel ka teiste töötajate meeleolu tõsta.

16. oktoobril saabus päev, mil lahkus Veera Suknin-Piik. See oli kurb hetk. Salme ja Veera olid koos palju üle elanud. Sattudes Narva niisugustesse tingimustesse ei lasknud Veera meeleolul langeda ja oli igati abivalmis ja täis energiat, ühisel töö ja pürgimisel parema ja helgema tuleviku poole.

Talved aastatel 1945–1947 olid meie jaoks eriti rasked. Mina mäletan neid hästi. Klaas mu külgedel tõmbus hommikuti härra ja riulite vahel liikus külm õhk nagu nähtamatu vari.

Talvel lagunes vana kahhelahi. Selle pragunenud kivide vahelt kadus viimane soojus ning külm pugus apteeki sügavale. Külmal päeval tuli ahi uuesti üles laduda. Aga kõike oli vähe – nii kütet, tööriistu kui ka inimesi, kes aidata jõuaksid. Puusaagijaid ei leitud kusagilt. Siis nägin ma õhtuti sanitari Jevdokia Rak'i. Kui päevane töö oli tehtud ja linn vaikseks jäänud, jäi tema veel apteeki ning saagis hiliste õhtutundideni puid järgmisteks päevadeks. Keegi ei kurtnud. Keegi ei öelnud, et on liiga raske või liiga külm. Nad lihtsalt tegid edasi oma tööd, et hommikul oleks apteek jälle soe, et inimesed saaksid abi.

Tasapisi hakkas meie apteek muutuma päris apteegi moodi kohaks. Töövahendid olid olemas, ning töö sujus. Aga oli siiski üks mure – apteegi mööbel.

Mina mäletan hästi päeva, kui saime endise Tallinna Haigekassa apteegi ainsa assisteerimislaua. Saadeti ka

kolm kantseleilauda, aga kahel olid laegaste asemel tühjad avad. Tuli midagi välja mõelda et neid töökorda saada.

Varuruume polnud. Kevadeti ja sügiseti seisis kelder sageli nii kõrge vee all, et sinna pääses vaid kummikutega. Niiskus pugus seintesse ja külm tõusis mööda kivipõrandat üles. Aga ka siis ei jätnud keegi oma tööd tegemata.

Virisemist ei olnud kuulda. Ei siis, kui käed olid külmast kanged, ega siis, kui õhtud venisid pikaks ja väsimus silmis kipitas. Salme organiseeris kõike rahuliku kindlusega. Ta teadis alati, kust midagi leida, kelle poole pöörduda ja kuidas ka kõige keerulisem olukord lahendada. Ta ei löönud raskuste eest risti ette ning nägi võimalusi igal pool ja kasutas neid. Ning inimesed usaldasid teda ja olid valmis kaasa tegema ja viima apteeki helgema tuleviku poole.

Tol ajal ei osanud neist keegi aimatagi, et see 1944. aastal endises sõjaväekasarmus alustatud töö kannab vilja veel aastakümneid hiljem, ka järgmisel sajandil.

MÖTLEMISAIN JA ARUTELUKAPSID

- 1 Milliseid esemeid ja töövahendeid oli võimalik apteegis tol ajal näha?
- 2 Mis olid sanitari peamised tööülesanded apteegis?
- 3 Milliste raskuste ja probleemidega puutus apteek sõjajärgsetel aastatel kokku?
- 4 Kuidas aitasid apteegi töötajad keerulisi olukordi lahendada?
- 5 Milline inimene oli sanitar Jevdokia Rak tekstis toodud kirjelduste põhjal?
- 6 Milline meeleolu valitses apteegis?
- 7 Miks võib öelda, et apteegist kujunes oluline koht kogu Narva jaoks?

SÕNASEGU

- 1 Tekstis mainitakse erinevaid apteeginõusid ja esemeid. Vaata pilti ja nimeta esemeid, mida sa seal näed: **Pildil on kujutatud.../ Ma näen pildil...**
 - Pipetid, pipette
 - Kaaluvihid, kaaluvihke
 - Klaaspurgid, klaaspurke
 - Kaal, kaalu
 - Klaaskolvid, klaaskolbe
 - Uhmer ja nui, uhtrit ja nuia
 - Lehter, lehtrit
 - Salvinõud, salvinõusid
 - Mõõtesilindrid, mõõtesilindreid
 - Spaatlid, spaatleid
 - Pulbrikarbid, pulbrikarpe
 - Rohupudelid, rohupudeleid
- 2 Praegu mõned nendest esemetest ei ole enam kasutusel. Aga rännates ajas tagasi 1945 aastasse, mõtle, milleks neid esemeid kasutati

Spaatlid (Nim. mitm) , spaatleid (Os.mitm) Spaatleid kasutati selleks, et...

hoida alkoholi baasil valmistatud ravimeid; hoida ravimipulbreid kuivana; hoida valmis ravimeid ja tinktuure; kaaluda ravimeid täpse koguse järgi; mõõta ravimite kaalu; mõõta ravimivedelike koguseid; purustada ravimtaimi ja pulbreid; segada erinevaid vedelikke ja lahuseid; säilitada ravimtaimi ja apteegiaineid; säilitada salve ja kreeme; tilgutada väikest kogust vedelikku; valada vedelikku kitsasse anumasse.

KEELEMISTUUR

Mida oli vaja apteegis teha? Täida lüngad. Tõmba õigele vormile joon alla.

- 1 Hommikul oli vaja ahju **kütma / kütta**, et apteek oleks soe.
- 2 Enne apteegi avamist tuli põrandaid **pühkima / pühkida** ja klaase pesta.
- 3 Töötajad pidid kõik töövahendid õigesse kohta **panema / panna**.
- 4 Talvel tuli puid kuurist **tooma / tuua** ja õhtuti neid juurde saagima/saagida.
- 5 Kui vana kahhelahi lagunes, tuli seda uuesti üles **laduma / laduda**.
- 6 Kõik pidid koos lahendusi **otsima / otsida**, sest tööriistu ja kütet oli vähe.
- 7 Salme oskas alati keerulisi olukordi kiiresti **lahendada / lahendada**.

FANTAASIASIIRUP

- 1 Kujuta ette, et Tatjana Pärn lahku apteegist ning jätab Jevdokia Rakile väikese tööjuhendi.
- 2 Kirjuta lühike juhend või kiri järgmisele sanitarile.
 - Mõttele: mida tuleb teha hommikul enne apteegi avamist; kuidas hoida apteek puhas ja soe; mida tuleb teha päeva jooksul ja päeva lõpus.
 - Millist nõu annaks vana töötaja uuele inimesele.
- 3 Kasuta: käskivat kõneviisi; ma-/da-infinitiivi, vähemalt 5 uut sõna

NUPUTAMISTILGAD

Skaneeri QR-koodid ja avasta veel huvitavat!

